

ЗАХАРІЯ А.В., канд.біол.наук

ННЦ «Інститут бджільництва імені П.І. Прокоповича», м. Київ

ЛІНЬКО Я.В., канд. мед. наук

Київська міська клінічна лікарня №7, м. Київ

КОСТЮК А.С.

Київська міська клінічна лікарня №7, м. Київ

ДАВИДОВА Г.І.

ННЦ «Інститут бджільництва імені П.І. Прокоповича», м. Київ

ГОЦЬКА С.М.

ННЦ «Інститут бджільництва імені П.І. Прокоповича», м. Київ

ОКРЕМИЙ ВИПАДОК ЛІКУВАННЯ АСЕПТИЧНОГО НЕКРОЗУ БДЖОЛОУЖАЛЕННЯМ

Отримані позитивні результати терапевтичної ефективності бджолоужалення та дієтичних добавок - аніфітокомпозицій, які застосовувались в комплексі з базисною терапією асептичного некрозу медіального виростка стегнової кістки.

***Ключові слова:** бджолоужалення, дієтичні добавки - аніфітокомпозиції, продукти бджільництва, асептичний некроз.*

Вступ. Асептичний (неінфекційний) некроз – важке дегенеративно-дистрофічне захворювання, яке є результатом порушення кровообігу, обмінних процесів та локального функціонального перенапруження сегменту. Асептичний некроз (остеонекроз) медіального виростка стегнової кістки складає лише 18% серед всіх захворювань колінного суглобу. Найбільшу частку (80%) з остеонекротичним ураженням складають пацієнти від 60 років і старше, причому частка чоловіків складає лише 25%, жінок, відповідно – 75% [1]. До 20% цього захворювання діагностують у дітей [2]. Асептичний некроз має 4 стадії розвитку, тривалість яких може бути 6-8 міс [3]. Сприятливий прогноз лікування залежить від віку пацієнта, стадії захворювання, наскільки своєчасно людина звернулася до лікаря і правильно поставлено діагноз, бо на першій стадії симптоми недуги схожі на артроз [1, 3, 4, 5]. На початковій стадії асептичний некроз можна виявити лише при застосуванні магнітно-резонансної томографії, і на жаль, його неможливо виявити шляхом рентгенівського обстеження [4]. За прогресуючого протікання хвороби на 4 стадії, коли медикаментозне лікування вже є неефективним, пропонується часткове або повне ендопротезування

ураженого сегменту кістки [1-5]. Консервативне лікування при нетравматичному остеонекрозі на ранній стадії направлене на активізацію процесів регенерації кісткової і хрящової тканини шляхом покращення мікроциркуляції крові, усунення іммуно-запальної реакції синовіальної оболонки, корекції порушеного обміну речовин: це нестероїдні протизапальні препарати; судиннорозширюючі препарати; хондропротектори; лікувальна фізкультура [1-6].

Продукція бджільництва – бджолина отрута [7-9], мед [10], бджолине обніжжя [11], перга [12, 13], гомогенат трутневих личинок [14], прополіс [15, 16] та дієтичні добавки – апіфітокомпозиції [17, 18] на їх основі – широковідомі і загально визнані продукти, які мають комплекс біологічно активних сполук і проявляють імуностимулюючу, регенеруючу, протизапальну, антиоксидантну та антибактеріальну дію, прискорюють процес одужання після перенесених хірургічних операцій та важких інфекційних захворювань [7- 24].

Мета роботи. Дослідження терапевтичної ефективності бджолоужалення (апітоксинотерапії), дієтичної добавки – апіфітокомпозиції, які застосовувались в комплексі з базисною терапією, призначеною згідно з протоколом лікуванням асептичного некрозу медіального виростка правої стегнової кістки.

Матеріали і методи дослідження. Хвора Д., 1962 р.н., з діагнозом асептичний некроз медіального виростка правої стегнової кістки, пошкодження передньої хрестоподібної зв'язки. Магнітно-резонансна томографія, апарат «Simens Magnetom Harmony» 1,0 Ті; дослідження в аксіальній, сагітальній та фронтальній проекціях, в Т1 і Т2 зважені зображення. Призначене базисне лікування – р-н Мовалісу 15 мг 1 раз на день в/м 7 днів; Мовекс-комфорт 1т. 2 рази на день протягом 2 міс., Траумель С по 1 т. 3 рази на день під язик 21 день; Олфен-гель 3-5 разів на день місцево, ЛФК.

До базисної терапії було призначено продукт бджільництва – пергу та дієтичну добавку – апіфітокомпозицію «Простамед» по 1 ч. л. 2 рази на день впродовж 1 міс. До складу «Простамеду» входять мед, бджолине обніжжя, настоянка прополісу, гомогенат трутневого розплоду, олія та насіння гарбуза. Продукти бджільництва рекомендовано вживати в комплексі з медикаментами. 10 сеансів бджолоужалення (апітоксинотерапії) призначено розпочати після закінчення введення ін'єкцій Мовалісу (тобто на 8-й день). Методика бджолоужалення: здійснюється біологічна проба з експозицією 5 хв. з метою перевірки організм на толерантність. З наступного дня підсаджуються по 2 бджоли на суглоб по обидва боки колінної чашечки,

потім по 4 бджоли. Такий курс лікування звичайно становить 10 днів, після якого необхідно зробити перерву на 3–4 тижні. Потім курс можна повторити.

Результати досліджень та їх обговорення. Представлено клінічне спостереження консервативного лікування асептичного некрозу медіального виростка правої стегнової кістки у хворої Д., якій запропонували окрім базисної медикаментозної терапії отримати курс бджолоужалення та в якості додатку до раціону харчування – продукти бджільництва високої біологічної цінності – пергу та дієтичну добавку – апіфітокомпозицію «Простамед».

Хвора Д. звернулась до відділення травматології Київської міської клінічної лікарні №7 через 2 тижні після незначної травми коліна зі скаргою про посилення больового синдрому особливо після навантаження та значного обмеження амплітуди руху коліна особливо на сходах вниз. набряку колінного суглобу не відмічено.

Результати магнітно-резонансної томографії дозволили поставити діагноз: асептичний некроз (контузія) медіального виростка правої стегнової кістки, пошкодження передньої хрестоподібної зв'язки.

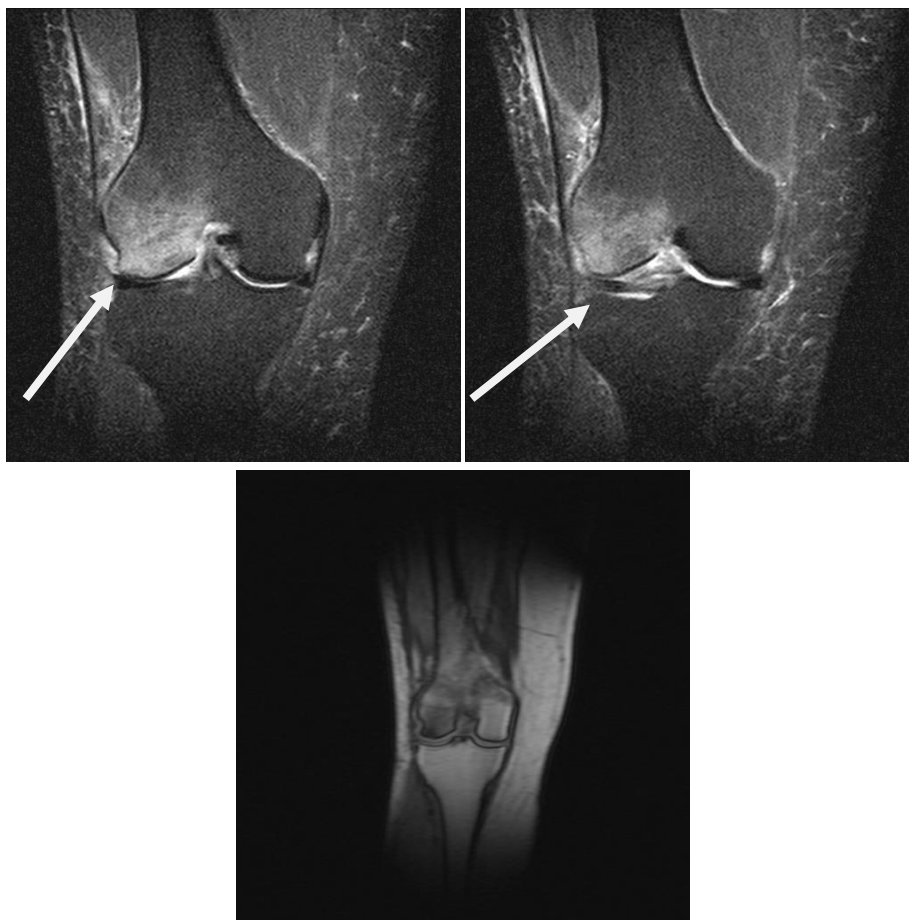

Рис. 1 Асептичний некроз (остеонекроз) медіального виростка правої стегнової кістки. Хвора Д., 1962 р.н.

Призначено обмеження навантаження на суглоб, фізичні вправи – згинання ноги в положенні лежачі, медикаментозне лікування.

Ін'єкції р-ну Мовалісу 15 мг – нестероїдного протизапального препарату – призначеного на 7 днів сприяли значному зменшенню болю у суглобі на 5 день і практичній відсутності болю на 7 день. Мовекс-комфорт одна таблетка якого містить хондропротектори – глюкозамін сульфат 500 мг, хондроїтин сульфат 400 мг, за фармакотерапевтичною групою теж належить до нестероїдних протизапальних препаратів і разом з тим є субстратом побудови суглобного хряща та стимулює регенерацію хрящової тканини. Глюкозамін і хондроїтин не є обов'язковими для лікування некрозу кісткової тканини, але оскільки ці складові препарату сприяють відновленню хрящової тканини, яка пошкоджується на певному етапі перебігу остеонекрозу і можуть вживатися довготривало – впродовж 3-5 місяців, не мають побічної дії, можна очікувати на позитивний результат лікування. Траумель С – комплексний гомеопатичний засіб, який чинить протизапальну, анальгетичну, протиексудативну, імунокоригуючу дію. До традиційної базисної терапії було призначено продукт бджільництва – пергу (бджолиний хліб). У складі перги незамінні аміно – та жирні кислоти, каротиноїди, вітаміни, мікро- та макроелементи. За складом біологічно активних речовин, харчовій, енергетичній цінності та засвоєнням організмом, бджолиний хліб перевершує бджолине обніжжя [12-14]. «Простамед» – дієтична добавка до раціону харчування, комплексний апіфітопрепарат з високою антиоксидантною активністю – зупиняє вільнорадикальні реакції, нормалізує обмін речовин, сприяє зміцненню капілярів та судин, поліпшує мікроциркуляцію крові. «Простамед» є незамінним при фізичних навантаженнях, після важких операцій і у відновний період після тривалої хвороби.

Після закінчення введення ін'єкцій Мовалісу на 8 день було розпочато проведення 10 сеансів бджолоужалення. Бджолина отрута є дуже потужним каталізатором практично всіх фізіологічних процесів, що відбуваються організмі людини. Вона чинить антибіотичну, антисептичну, бактерицидну, знеболюючу дію, розширює та покращує мікроциркуляцію судин; знижує агрегацію тромбоцитів, перешкоджаючи утворенню тромбів у судинній стінці; нормалізує обмін речовин, стимулює захисні властивості організму – і це ще не повний перелік лікувальної дії бджолиної отрути [7-9].

Протягом 15 днів у хворої Д. ще спостерігалось значне обмеження руху суглобу. Після 10-денного курсу бджолоужалення – обмеження руху зникло. Курс бджолоужалення необхідно буде повторити через 3 тижня.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Клінічні спостереження підтверджують відсутність будь-яких негативних проявів і побічної дії апіпродуктів, в тому числі бджолоужалення. Виявлена висока терапевтична ефективність бджолоужалення (апітоксинотерапії), перги та дієтичної добавки – апіфітокомпозиції та синергізм їх дії в комплексі з базисною терапією для лікування асептичного некрозу медіального виростка стегнової кістки. Показано, що використання апіфітопрепаратів значно скорочують час і тяжкість перебігу захворювання, відзначається їх загальнооздоровчий вплив.

Відділ апітерапії ННЦ «Інститут бджільництва імені П.І. Прокоповича», має багаторічний досвід створення дієтичних добавок – апіфітокомпозицій, які були впроваджені в різних клінічних закладах України [17, 18]. Лікарями підтверджено позитивні результати терапії різних хронічних патологій як у дорослих, так і у дітей, яким до базисної терапії згідно з протоколом лікування відповідної хвороби додавали дієтичні добавки – апіфітокомпозиції.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Каземирский А.В. Особенности диагностики и лечения остеонекроза мышечков/ А.В.Каземирский, Н.Н.Корнилов, Т.А. Куляба [Электронный ресурс] <http://www.rniito.org/vreden2007/8%20dec/kazemirsky.pdf> /
2. Лукаш А.А. Клинический случай рассекающего остеохондрита коленного сустава у ребенка / А.А. Лукаш, А.В. Пискаков, А.В. Зюзько //Современные проблемы науки и образования [Электронный ресурс]. – 2015 – №6. <http://www.science-education.ru/ru/article/view?id=22949>
3. Зайцева М.А. Остеонекроз мышечков бедренной и большеберцовой костей: этиопатогенез, клинико-морфологические особенности, диагностика (экспериментально-клиническое исследование): автореф. дис. канд. мед. наук. – СПб, 2005. – 21 с.
4. Куляба Т.А. Диагностика и лечение патологии коленного сустава, проявляющейся болевым синдромом в его переднем отделе: автореф. дис. канд. мед. наук. – СПб, 1999. – 21 с.
5. Запалення – типовий патологічний процес / М.С. Регеда, Т.М. Бойчук, Ю.І. Бондаренко, М.М. Регеда. – Вид. 2-ге, допов. та перероб. – Львів, 2013.- 148с. <http://www.kaftravm.com.ua/images/pdf/3pdf> [Электронный ресурс].
6. Інструкція по лікуванню бджолою отрутою: методичні рекомендації / О.І. Тихонов, С.О. Тихонова, Л.В. Соколова [та ін.]; Нац. фармац. ун-т [та ін.]. – Х., 2014. –31с.
7. Крылов В.Н. Пчелиный яд, свойства, получение, применение / В.Н.Крылов. – Н. Новгород: Изд-во Нижегород. ун-та им.Н.И.Лобачевского, 1995.- 224с.
8. Яд пчелиный в фармации и медицине (теория, технология, медицинское применение) / А.И. Тихонов, Л.И. Боднарчук, С.А. Тихонова [и др.]; под ред. А.И. Тихонова. – Х.: Оригинал, 2010. – 280 с.

9. Мед натуральный в медицине и фармации (происхождение, свойства, применение, лекарственные препараты) / А.И.Тихонов, С.А.Тихонова, Т.Г. Ярных [и др.]; под ред. А.И. Тихонова. – Х.: Оригинал, 2010. – 263с.
10. Пыльца цветочная (обножка пчелиная) в фармации и медицине (теория, технология, медицинское применение) / А.И.Тихонов, К. Создзавичный, С.А. Тихонова [и др.]; под ред. А.И.Тихонова; Нац. фармац. ун-т. – Х. Изд-во НФАУ: Оригинал, 2006 – 310с.
11. Вахонина Т. В. Пчелиная аптека / Т.В. Вахонина. – СПб.: Лениздат, 1995. – 240 с.
12. Лудянский Э. Апитерапия: руководство для врачей / Э.Лудянский.- Вологда: Полиграфист, 1994. – 461с.
13. Теория и средства апитерапии / В.Н. Крылов, А.В. Агафонов, Н.И. Кривцов [и др.]; НИИ пчеловодства; Нижегород. гос. ун-т им.Н.И.Лобачевского. - М., 2007. – 309с.
14. Тихонов А.И. Лечебные свойства прополиса / А.И. Тихонов, Д.П. Сало. – К.: Здоров'я, 1977. – 72 с.
15. Теория и практика производства лекарственных препаратов прополиса / А.И. Тихонов, Т.Г. Ярных, В.П. Черных, [и др.]; под ред. А.И. Тихонова; Укр. фармац. акад. – Х.: Основа, 1998. – 383 с.
16. Пашенко О.О. Двадцятирічний досвід впровадження апіфітокомпозицій в лікувальні заклади України / О.О. Пашенко, Г.І. Давидова, С.М.Гоцька // Фітотерапія. Часопис. – 2013. – №2. –С.20–24.
17. Vitenko P. The therapeutic efficacy and necessity of apifitocomposition "vitalar" for athletes and children of Ukraine / P. Vitenko, A.Zakhariah, H.Davydova, S. Hotska, O. Galatiuk // 44-th Apimondia International Apicultural Congress Scientific Programs, 2015. – P.469.
18. Омаров Ш.М. Апитерапия: продукты пчеловодства в мире медицины /Ш.М.Омаров. – Ростов-н/Д: Феникс, 2009. – 351с.
19. Теоретические и практические основы апитерапии / под. ред. Д.Р.Ракиты, Н.И. Кривцова, Д.Г. Узбековой; РязГМУ. – Рязань: РИО РязГМУ, 2010. –332 с.
20. Хисматуллина Н.З. Апитерапия / Н.З.Хисматуллина. – Пермь: Мобиле, 2005. – 296с.
21. Інноваційні підходи в апітерапії: методичні рекомендації / О.І. Тихонов, Т.Г. Ярних, К.І. Бодня [та ін.]; за ред. О.І. Тихонова; Нац.фармац.ун-т [та ін.]. – Вид. 2-ге, допов. та перероб. – К., 2015. – 55 с.
22. Хомутов А.Е. Биологические и клинические основы апитерапии / А.Е.Хомутов, К.А. Пурсанов. – Н.Новгород: Изд-во НижГМА, 2011 – 400с.
23. Апитерапия /А.Е. Хомутов, Р.В. Гинойн, О.В.Лушникова, К.А.Пурсанов. – Н. Новгород: Изд-во ННГУ, 2014. – 442с.

ОТДЕЛЬНЫЙ СЛУЧАЙ ЛЕЧЕНИЯ АСЕПТИЧЕСКОГО НЕКРОЗА ПЧЕЛОУЖАЛЕНИЕМ / Захария А.В., Линько Я.В., Костюк А.С., Давыдова Г.И., Гоцкая С.Н.

Получены положительные результаты терапевтической эффективности диетических добавок апифитоконпозиций, которые применялись в комплексе с базисной терапией асептического некроза медиального мышца бедренной кости.

Ключевые слова пчелужаление, диетические добавки, апифитокомпозиции, продукты пчеловодства, асептический некроз.

SEPARATE CASE OF TREATMENT OF ASEPTIC NECROSIS OF BEE STING / Zakhariya A.V., Lynko Ya.V., Kostuk A.S., Davydova H.I., Hotska S.M.

The positive results of therapeutic efficiency of dietary additions of apifitocompositions are got, that were used in a complex with base therapy of aseptic necrosis of medial condyle of femur.

Key words: dietary supplements, apifitocompositions, bee products, aseptic necrosis